

[Finansministeren.]

fale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Socialministeren (Strøm): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om tillæg til og ændring i lov om erstatning til besættelsestidens ofre. (Genoptagelse af sager om invaliditetserstatning).

Loven af 1. oktober 1945 om erstatning til besættelsestidens ofre — erstatningsloven — indeholder en række bestemmelser, der tilsigtede at gennemføre en værdig sikring af frihedskampens ofre og ofrene for besættelsesmagtens overgreb m. v.

Herunder er der først og fremmest givet regler for ydelse af erstatning til dem, der blev invalideret, og til de efterladte efter dem, der omkom som følge af krigshandlinger eller krigslignende handlinger, herunder som følge af besættelsesmagtens eftersøgninger, fængslinger, interneringer og deportationer. Disse regler indeholdes i lovens afsnit 1.

Ved den nærmere udformning af reglerne i dette afsnit tog man sit udgangspunkt i lov af 27. marts 1934 om invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige, der atter hviler på principperne i ulykkesforsikringsloven af 20. maj 1933.

I overensstemmelse med, hvad der er fastsat i disse love, medtog man i erstatningslovens § 26, stk. 1, en bestemmelse om, at direktoratet for ulykkesforsikringen, til hvilket administrationen af lovens afsnit 1 var henlagt, var beføjet til at træffe bestemmelse om ændring i renten til en invalideret, når omstændighederne, der havde været bestemmende for fastsættelsen af renten, havde forandret sig i væsentlig grad. Ligeledes i overensstemmelse med de to nævnte love blev det endvidere fastsat, at sådan ændring af renten dog ikke kunne finde sted, når der var forløbet 5 år efter rentens første fastsættelse.

Mange af de sager om fastsættelse af invaliditetserstatning i henhold til erstatningslovens afsnit 1, der har været behandlet af direktoratet for ulykkesforsikringen, har imidlertid vist sig at frembyde forhold, der på afgørende måde afviger fra de sager, der kendes fra militærinvalideloven og ulykkesforsikringsloven. Dette gælder først og fremmest de tilfælde, hvor der er tale om

sygdomme pådraget under ophold i tyske koncentrationslejre, hvor de deporterede blev udsat for forhold, der lå helt uden for, hvad man hidtil har haft erfaring om. Sygdomsforløbet har da også ofte været anderledes, end man kunne påregne, og navnlig har de fulde virkninger af sygdommene i en del tilfælde først vist sig flere år efter, at den første afgørelse i sagen blev truffet, ligesom der er indtrådt tilbagefald, der ikke efter sædvanlig erfaring kunne forudses. Dette gælder eksempelvis i en række tilfælde, hvor de pågældende er ramt af tuberkulose.

Men var der forløbet 5 år efter direktoratets første fastsættelse af rente, har direktoratet ikke haft mulighed for at tage de pågældende sager op til fornyet vurdering.

Da det under hensyn til de særlige forhold, der foreligger vedrørende denne særlige gruppe af invaliderede, må føles mindre rimeligt, at man af den nævnte fristbestemmelse er afskåret fra at tage de omhandlede sager op til en ønskelig revision, foreslås det, at direktoratet for ulykkesforsikringen bemyndiges til, når omstændighederne taler derfor, at genoptage sager om ydelse af invaliditetserstatning i henhold til erstatningslovens afsnit 1 med henblik på ydelse af en yderligere erstatning, uanset at den nævnte frist af 5 år er oversiddet.

Ved invaliditetsbedømmelsen af de her omhandlede sager er direktoratet oprindeligt gået ud fra, at de pågældendes tilstand principielt måtte sammenstilles med andre i direktoratets praksis forekommende lidelser hos forsikrede. Det afgørende har herefter været en lægelig bedømmelse.

I den tilsvarende norske lov — der er af 13. december 1946 — er det om sager vedrørende ydelse af invaliditetserstatning fastsat, at der ved bedømmelsen af invaliditetsgraden skal tages hensyn til skadens medicinske art og størrelse i overensstemmelse med de principper, der gælder i de offentlige ulykkesforsikringer. Men ved siden heraf kan der tages hensyn til tilskadekomnes „yrke“ og hans muligheder for erhvervsmæssig fortjeneste før og efter skaden.

Det må erkendes, at en del af de afgørelser, som efter den danske erstatningslov er truffet ud fra den foran nævnte forudsætning, ikke synes fuldt ud at tilgodeses

[Socialministeren.]

de hensyn, som denne særlige gruppe af invaliderede med rimelighed bør kunne gøre krav på, når henses til, at de forhold, de pågældende har været udsat for, har været af en ganske usædvanlig karakter.

Det foreslås derfor, at der gives udtrykkelig hjemmel til ved fremtidige bedømmelser af invaliditetsgraden i sager, der henhører under erstatningsloven, på lignende måde som i den norske lov at tage hensyn også til, om skaden må anses for at have medført forringelse af pågældendes indtjeningsevne. Den foreslåede bestemmelse indeholder endvidere, at en forringelse af indtjeningsevnen vil være at anse som en følge af invaliditeten, såfremt det ikke skønnes at være overvejende sandsynligt, at den skyldes andre forhold. Også dette er en ny regel, der tilsigter at gøre det muligt i videst muligt omfang at yde en fyldestgørende erstatning til dem, der blev invalideret under de særlige forhold, som besættelsestiden førte med sig.

Da det må påregnes, at der fremdeles vil kunne ske ændringer i en under erstatningsloven hørende invaliderets helbreds-tilstand, foreslås det, at direktoratet også senere skal kunne genoptage sagen og da også eventuelt med henblik på en nedsættelse af den fastsatte invaliditetsgrad. Erstatningen kan dog ikke fastsættes lavere end efter den invaliditetsgrad, der sidst var fastsat før lovens ikrafttræden.

Ankereglen i forslagets § 2 svarer til de i erstatningsloven indeholdte ankeregler.

Forslagets § 3 indeholder de nærmere regler for fastsættelsen af den erstatning, som vil kunne blive resultatet af en genoptagelse.

Det foreslås, at erstatningen som hovedregel ydes i form af rente. Herved tilsigter man, at der sikres den, der har en væsentlig invaliditet, en rimelig forsørgelse.

Dette hensyn har endvidere ført til, at det foreslås, at der, når invaliditetsgraden ved genoptagelsen fastsættes til mindst 50 pct. — herunder også, selvom genoptagelsen ikke medfører nogen forhøjelse af den tidligere fastsatte invaliditetsgrad — og der således foreligger en væsentlig invaliditet, ved rentens fastsættelse ses bort fra en tidligere af direktoratet i medfør af erstatningslovens § 28, stk. 1, 2. punktum, ydet

kapitaliseret erstatning. I henhold til den nævnte bestemmelse er direktoratet beføjet til ved invaliditetsgrader af mindre end 25 pct. uden rentenyderens samtykke at omsætte renten til kapitalbeløb. De forholdsvise beskedne kapitalbeløb, der herefter er blevet ydet, svarer for så vidt til erstatning for et tidsrum af op til 8½ år, der i almindelighed nu er forløbet. Det er derfor fundet rimeligt i de nævnte tilfælde af betydelig invaliditet at se bort fra disse kapitalbeløb.

Ved forslagets § 4, stk. 1, foreslås det at ophæve erstatningslovens § 25, stk. 1 og 2.

I denne bestemmelse er der fastsat begrænsning i det beløb, en rentenyder kan oppebære i rente samtidig med, at han har indtægt ved en mere end midlertidig ansættelse i stat, kommune m. v. Adgangen til at oppebære rente ved siden af sådan indtægt er væsentlig snævrere end efter den i lovens § 24, stk. 1, indeholdte almindelige regel om indtægtsbegrænsning. Den forskellige virkning af de to bestemmelser fremgår formentlig tydeligt af den i bilag 2 til lovforslaget optagne opstilling.

Mod begge bestemmelser er der fra forskellig side rejst kritik.

Idet jeg i øvrigt henviser til det i bemærkningerne til lovforslaget vedrørende disse bestemmelser anførte, vil jeg gerne sige, at det forekommer mig, at det må erkendes, at reglen i § 25, stk. 1 og 2, fører til en så væsentlig ugunstigere stilling for den rentenyder, der får ansættelse i stat, kommune m. v., end for den, der på anden måde har indtægt ved siden af renten, at det vil være rimeligt på dette punkt at imødekomme den fremsatte kritik. Det foreslås derfor, at erstatningslovens § 25, stk. 1 og 2, ophæves, således at der i alle tilfælde kun sker begrænsning i renten under hensyn til anden indtægt i overensstemmelse med den almindelige regel i lovens § 24, stk. 1.

På grund af bestemmelsen i § 25, stk. 1 og 2, har en række personer, der i og for sig var berettigede til at få erstatning i henhold til erstatningsloven, måttet regne med, at en sådan erstatning aldrig ville blive effektiv, og de har da valgt at give afkald på denne erstatning mod at modtage den væsentlig mere beskedne erstatning i henhold til ulykkesforsikringsloven eller krigsulykkesforsikringsloven eller, hvor der

[Socialministeren.]

ikke var mulighed herfor, erstatning i henhold til den særlige ved tekstanmærkning til lov om tillægsbevilling for finansåret 1951-52 tilvejebragte hjemmel.

I disse tilfælde er det fundet rimeligt, at der gives de pågældende adgang til for fremtiden at få erstatning efter erstatningsloven, idet denne erstatning efter bortfald af § 25, stk. 1 og 2, kan blive væsentlig højere. Dog bør der ved erstatningens udregning tages hensyn til den tidligere ydede erstatning.

Det er ikke muligt at skønne over, hvor mange sager der vil blive optaget til revision som følge af forslagets gennemførelse, og endnu mindre om, i hvilket omfang den nye bedømmelse af sagerne vil føre til udbetaling af forhøjede erstatninger.

Det er ej heller muligt at skønne over, i hvor mange sager der vil blive tale om udbetaling af en højere renteerstatning som følge af ophævelsen af erstatningslovens § 25, stk. 1 og 2.

Der er dog næppe grund til at tro, at der vil blive tale om nogen voldsom forhøjelse af det beløb, der allerede ydes i henhold til erstatningslovens afsnit 1, og som på forslaget til finanslov for 1957-58 er optaget med 7 mill. kr.

Jeg mener, at vi skylder de mennesker, som lovforslaget vedrører, at gennemføre de omhandlede ændringer, idet vi vel først derigennem fuldt ud når det mål, som blev sat ved fremsættelsen i 1945 af forslag til lov om erstatning til besættelsestidens ofre: at gennemføre en værdig sikring af frihedskampens ofre og ofrene for besættelsesmagtens overgreb.

Jeg skal derfor, idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, anbefale forslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af erhverv i Grønland.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2902).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om jagt og ferskvandsfiskeri i Grønland.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2902).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagene sattes til forhandling.

Udvalgets ordfører (Victor Gram): Udvalget har mellem anden og tredje behandling haft et møde, hvor man har gennemgået lovforslagene på ny. Udvalget indstiller derefter enstemmigt de to lovforslag til vedtagelse i den skikkelse, de fik ved anden behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af erhverv i Grønland
vedtoges enstemmigt med 116 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om jagt og ferskvandsfiskeri i Grønland
vedtoges enstemmigt med 118 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om danske skibes forsikring mod krigsfare.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1513, fremsættelsen i tidenden sp. 2861).

Poul Hansen (Svendborg): Det foreliggende lovforslag er, forstår jeg, fremkommet som følge af visse drøftelser angående reassureringen af krigsforsikringen for danske skibe, og herunder er tanken om det ønskelige i i påkommende tilfælde at